

Přitažlivá originalita tvorby žďárské umělkyně

Sklářská a sochařská díla Moniky Vosykové byla k vidění zároveň na třech výstavách, najdete je v Brně nebo v Náměšti nad Oslavou

JAN DOČEKAL

Žďár nad Sázavou – Jedním z nezbytných stadií cesty výtvarného umělce za divákem a lépe za možným obdivovatelem je překročení prahu svého ateliéru, hranice města a nejlépe země.

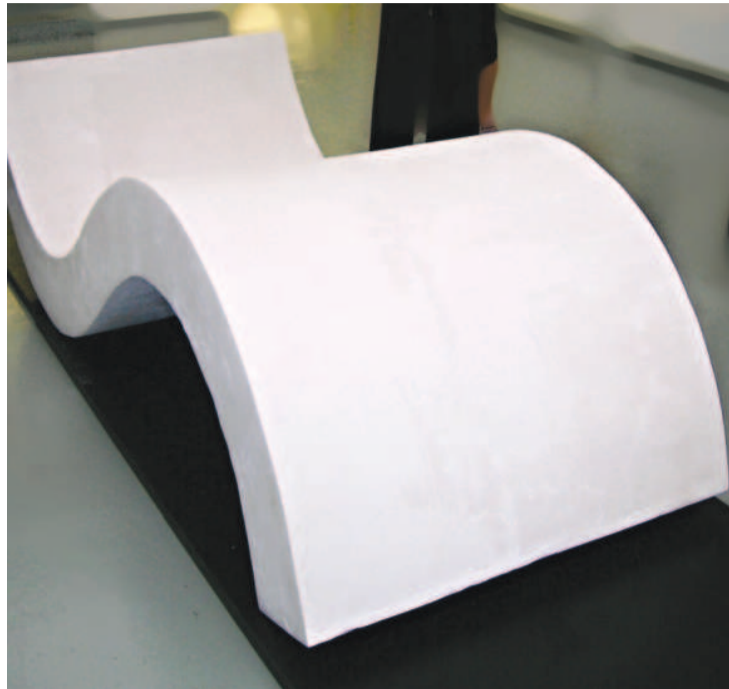
Sklářská výtvarnice a sochařka Monika Vosyková, ve Žďáře nad Sázavou působící absolventka Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, zprvu věnovala valnou část svých schopností přízni jiným umělcům. Od poloviny 90. let minulého století byla po řadu letních sezon komisařkou žďárského Mezinárodního sochařského sympozia. Současně ale dbala o šíření povědomí o své tvorbě na rozličných místech naší republiky a nemalou měrou i v cizině.

První autorskou výstavu měla před dvaadvaceti roky na německém zámku Landshut a po několika výstavách doma se představila v roce 2010 sklářskými díly v belgickém městě Heren. Postupem času se zúčastnila desítek kolektivních výstav včetně expozičních tvorby členů Klubu výtvarných umělců Horácka (je jeho místopředsedkyní). V zahraničí viděli ukázky z její tvorby při přehlídkách současného českého skla v Belgii, Spolkové republice Německo, Švýcarsku, Itálii, Velké Británii a Spojených státech.

Lehané sklo, sochy a reliéfy

K tradičním, na Vysočině dosud užívaným technologiím uměleckého zpracování skla Vosyková přidala „svou“ technologii lehaného skla. Její umělecko-řemeslné a estetické eventuality spočívají v autorském strukturování a ohýbání skleněných desek formovací metodou tzv. leháni (deskový skleněný polotovár přijme v peci při teplotě 700 stupňů Celsia tvar formy, na niž „si lehne“). Z takto získaných skořepin, které často opatřila povrchovým reliéfem, komponuje vícedílné nefigurativní objekty, nebo koncipuje jednodílné plastiky a předměty. Inklínuje k formě jednoduché geometrie, k opakování tvarů, tedy k minimalismu. Jednoduchá forma ovšem nezmenšuje možnost zážitku, který skleněné dílo vyvolává. Spíše onen zážitek umocňuje čistotou proporcí a souladnou estetičností.

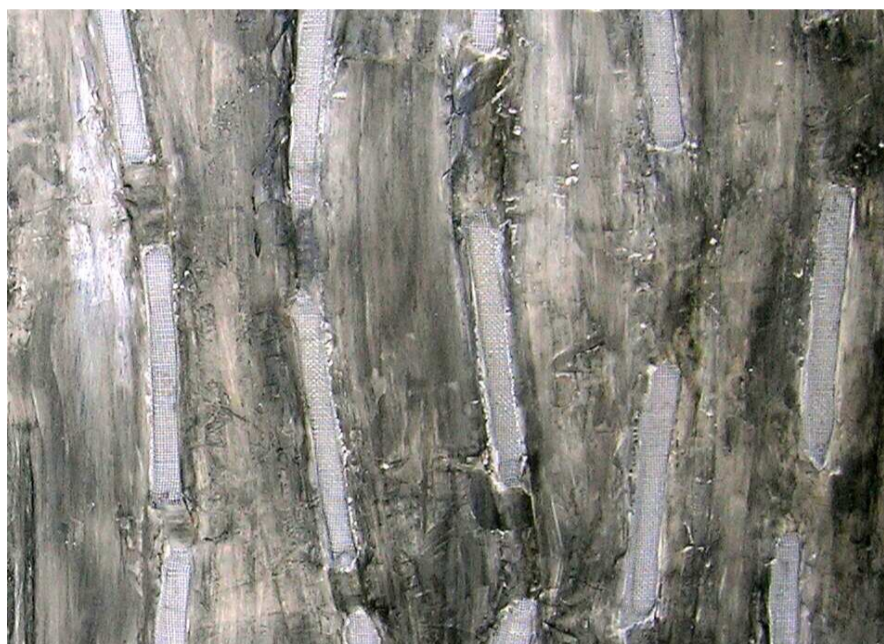
S živou umělečkou prací se neslučuje strnulost. Vždyť pro Vosykovou je neznámým pojmem. Již okolo poloviny 90. let minulého století dokončila

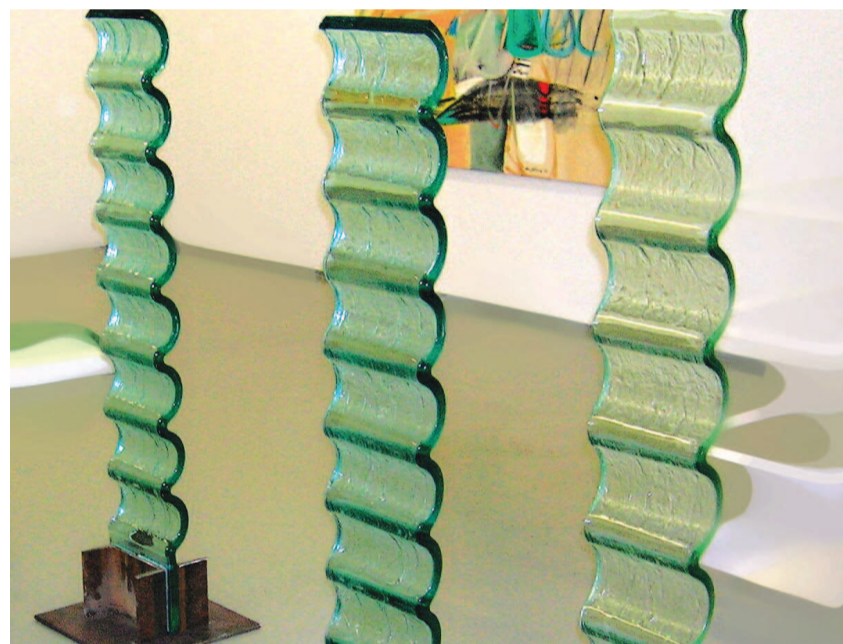
Universale, sádra, 100 x 240 x 80 cm, 2012.

Páteř, bronz, 30 x 73 x 50 cm, 2011.

Kompozice – Reliéf, sádra a kombinovaná technika, 2012.

Ad infinitum – Donekonečna I – III, lehané sklo, 2012 Foto 4x: Jan Dočekal

svislá sochařská díla ze dřeva s aplikací skleněného prvku. V minulých letech vícekrát úspěšně ukročila od teplého skla k chladnému závěsnému reliéfu z kombinovaných materiálů – sádry, provazů, pleťva a barvy. A v dalším rozšíření své kreativity se věnovala v lehaném skle, ale i v sádře motivu vlny. Od komorního po monumentální dimenzi.

Jedna plus dvě výstavy zároveň

Zhruba ve stejném termínu konce letošního léta sešly se z příčiny pořadatelských termínů na odlišných místech tři výstavy, na nichž byla Vosyková zastoupena. Nejprve při-

pomeňme Ozvěny, výstavu přístupnou do 16. září ve dvou žďárských interiérech. Jednalo se o členskou výstavu Klubu výtvarných umělců Horácka, psali jsme o ní ve Žďárském deníku (v týdeníku Vysočina) 6. září. Jen připomenutí v recenzi uvedené mínění, že svědomitě připravená kolekce z oblasti skla a reliéfu od Vosykové zde patřila tematicky i uměleckou hodnotou k nejpřitažlivějším.

Druhá výstava, na níž se nyní lze seznámit s aktuálními výsledky Vosykové práce, je přístupná do konce září v Galerii 12 v Náměšti nad Oslavou. Žďárská autorka je tu výstavní partnerkou renomovaného fotografa Jindřicha Štre-

ita. Největší výběr z nové tvorby Vosyková představuje pod názvem Vlnění na třetí přítomné výstavě, přístupné do 28. září v Galerii ARS v centru Brna. Současně vystavující autorkou je zde malířka Zdena Höhmová, osobnost naší současné výtvarné kultury. Setkávají se na společné výstavě podruhé, poprvé to bylo v červnu 2007 v tehdejší žďárské Galerii Evropa.

Výběr nových děl

Poměrně velký interiér Galerie ARS dovolil Vosykové představit v přehledné instalaci výběry děl ze všech skupin, jimž se aktuálně věnuje. Jsou odlišné materiálem a in-

tencí zpracování. Nejfrekvencovanější jsou minimalistické sochy z lehaného skla. Dál je tu sádrová vlna. Její mohutnost a bílý povrch zesilují zmíněný účinek minimalistické sochy.

V osamocení se nachází výtečná v reliéfu bohatá bronzová Páteř a stejně osamělý je závěsný abstraktní reliéf s lapidárním názvem Kompozice – Reliéf, ukazující spolu s reliéfy vystavenými v minulých dnech ve Žďáře nad Sázavou na šíři tematických a formových možností Vosykové v soustředěné tvorbě tohoto druhu.

V díle koncepci výstava přináší také nová sochařská díla z dřevotřísky. Materiá-

lem jsou s ostatními exponáty nepřibuzná, ale formou a prostorovým rozvrhem odpovídají autorčině minimalistickému zaměření. K těmto do jisté míry překvapivým novým dílům, jejichž umístění v prostoru ovšem není šťastné, Vosyková řekla, že nejde o momentální odklon od pojetí, které v tvorbě lineární sleduje, nýbrž o počátek další sourodé větve jejího sochařského projevu.

A dodala: „Mám jasnou představu rozměrných děl, která nemohu z technických důvodů realizovat ve skle, proto jsem sáhla k dřevotřískce. Je to ve své podstatě upravený přírodní materiál, který dobře přijímá moje úmysly.

Na hradě Skály se znovu ozvou výstřely z děla

HELENA ZELENÁ KRÍŽOVÁ

Novoměstsko – Píše se rok 1440. Trpělivost českých pánů s Janem z Brezan, vůdcem loupeživé tlupy na hradě Skály a bývalým husitským hejtmánem je u konce.

Jan z Brezan se nedostavil na jednání svolané do Velkého Meziříčí. Čeští páni zvažují použití síly, přesto se ale nakonec rozhodnou dát mu ještě jednu šanci. Vykoupení hradu je přece jen mnohem levnější než jeho dobývání a posádka na Skalách je početná a dobře vyzbrojená. Vždyť jsou to bývalí husité.

Druhé vyjednávání je určeno na 17. července 1440 a pro zdárný průběh bylo mnoho předjednáno. Smlouva je uzavřena. Pod pokoutou tisíc pět set kop grošů Jan z Brezan vyklidí hrad Skály. Za to obdrží zálohu tři sta kop grošů před

vyklizením a následně dalších pět set, které má však rozdělit mezi své lidi. K tomu mu bude na vystěhování poskytnuto dvacet vozů, které do neděle 31. července budou připraveny pod hradbami hradu. Neznáme okolnosti jeho odchodu. Jedno je však jisté. S Janem odchází jen část družiny a většina na hradě zůstává. S částkou, kterou obdržel a absolutním pardonem za své činy se z něho stává nový člověk. Proto ničí své pečeti a husitským motivem a sdružuje ho ještě v hradě na zem.

Smlouva z Polné je ale splněna jen částečně. Byla vyplacena záloha, Jan z Brezan odvezl svůj majetek a odstěhoval se, ovšem nebezpečí z hradu zažehnáno není. Jeho obyvatelé dál přepadají a loupi. Proto stavům nezbyvá, než ke hradu vyslat vojsko. Na kopci Štarkově se ode-

Den otevřených dveří na hradě Skály bude spojen s výkladem o historii hradu. Foto: Helena Zelena Krížová

hrála reč, kterou si jen stěží dnes dovedeme představit. O tom nejvíce vypověděl archeologický výzkum. Začalo dlouhé obléhání, po kterém byl hrad za vydatné pomoci

střelného prachu dobyt. Co nezničily dělové koule, padlo za obětí požáru a zbytek zdí byl záměrně stržen.

Tak takhle nějak asi vypadaly poslední dny kdysi hrdě-

ho hradu Skály. Stavebně unikátního hradu, ze kterého dnes známe pouze trosky. Výstřely z děla uzavřely poslední kapitolu jeho dějin.

A výstřely z děla tentokrát

zase zahájí novou etapu. Stanou se tak v sobotu 29. září. V tento den se totiž už počtvrté otevrou imaginární dveře a Skály přivítají nové hosty.

Den otevřených dveří na hradě Skály bude jako obvykle spojen s odborným výkladem o historii hradu a výsledcích archeologického výzkumu v podání Ludvíka Belcrediho, konkrétně v deset, jedenáct, třináct a čtrnáct hodin.

Letos se ale mohou pravidelní i nahodilí návštěvníci těšit ještě na něco nového. K dostání budou publikace Hrad Skály aneb prstenu paní Elišky (2. vydání), Pověsti Žďárských vrchů a Pověsti z hor a podhůří Žďárských vrchů. A navíc – poslední okamžiky slavného hradu připomene středověké vojenské ležení a po téměř 600 letech zazní pod hradem výstřely z děla.